

कनकासुन्दरी गाँउपालिकाको आ व २०७९।०८० को निति तथा कार्यक्रम

कनकासुन्दरी गाँउपालिकाको विकास निर्माण प्रक्रियामा आफ्नो अमूल्य सहभागीता जनाई नयाँ नेपाल निर्माण तथा संविधानको पूर्ण कार्यान्वयन गर्ने महान अभियानको क्रममा हुन गइरहेको यस गाँउपालिकाको नवौँ गरिमामय गाँउसभाको उद्घाटन समाहोरोमा उपस्थित हुनुहुने आदरणीय प्रमुख अतिथी ज्यू, विशेष अतिथी ज्यू, अतिथी ज्यूहरु, गाँउसभाका सदस्य ज्यूहरु, विषयगत शाखाका शाखा प्रमुख ज्यूहरु, सम्पूर्ण कर्मचारी मित्रहरु, पत्रकार बन्धुहरु तथा सुरक्षाकर्मीहरुमा मेरो तर्फबाट हार्दिक नमन एवम स्वागत गर्न चाहन्छु।

यस पावन अवसरमा राष्ट्र र जनताको लागी आफ्नो जिवन समर्पण गरी गणतन्त्र स्थापना गर्न जिवन वलिदान गर्नु हुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात सहित प्रती हार्दिक श्रद्धान्जली अर्पण गर्दै शहीदहरुका सपना र अग्रजहरुका मार्गदर्शन वमोजिम **नयाँ नेपाल तथा समृद्ध कनकासुन्दरी गाँउपालिका** निर्माण लाई सार्थक तुल्याउन हामी सबैलाई प्रेरणा मिल्ने आशा लिएको छु।

स्थानीय तहको निर्वाचन २०७९ को पहिलो तथा स्थानीय तह गठन पश्चातको नवौँ गरिमामय गाँउसभालाई सम्बोधन गर्न पाउँदा निकै हर्षित एवं गौरवान्वित भएको छु। नेपाली भाषाको उद्गम थलो सिँजा, राज्यका प्रसिद्ध राजा नागराजको जन्मभूमी, कनकासुन्दरी, पाण्डवगुफा, विराट दरवार जस्ता प्रसिद्ध एवं ऐतिहासिक, पुरातात्विक र साँस्कृतिक महत्व बोकेका सम्पदाहरु मात्र होइन यो गाँउपालिका प्राकृतिक तथा भौगोलिक रुपमा पनि विविधता भएको गाँउपालिका हो। यी सम्पूर्ण सम्पदाहरु हाम्रा अमूल्य निधि हुन्। यी मौलिक सम्पतीहरुको संरक्षण, सम्बर्द्धन तथा जिर्णोद्धार गर्नु हामी निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरुको परम कर्तव्य हो।

आदरणीय सभाका सदस्य ज्यूहरु,

विशिष्ट परिस्थिति बिच आगामी आर्थिक बर्ष २०७९।०८० को बजेट निति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको छ। **हाम्रो कनकासुन्दरी समृद्ध कनकासुन्दरी** भन्ने आदर्श वाक्य लिइ समग्र कनकासुन्दरीको विकास निर्माणका कार्यहरुलाई प्रभावकारी बनाउन र सम्पूर्ण जनताको पहुँच पुऱ्याउन हाम्रो विकासको निति समतामूलक हुनेछ। विकास पहुँचका आधारमा नभई आवश्यकताको आधारमा अगाडी बढाउने छ। थोपा थोपा गरी समुन्द्र बने झै सबै स्थानिय तह खुसी र सम्बृद्ध नभै प्रदेश र संघ खुसी र सम्बृद्ध नहुने भएकाले सुखी नेपाली सम्बृद्ध नेपालको नारामा नै केन्द्रित भएर यस कनकासुन्दरी गाँउपालिकाले आर्थिक बर्ष २०७९।०८० को निति तथा कार्यक्रम तयार पारिएको छ। अब म विभिन्न क्षेत्रबाट प्राप्त भएका सुझाव सल्लाह अवसर र सम्भावनालाई सम्पतिको रुपमा ग्रहण गर्दै आगामी आर्थिक बर्षको बजेट, निति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न गइरहेको छु।

निति तथा कार्यक्रम तयार पार्दा यस गाँउपालिकाले निम्न बिषय र पक्षहरुलाई आधारहरुको रुपमा लिएको ब्यहोरा प्रस्तुत गर्दछु।

- नेपालको संविधान २०७२ को प्रस्तावना, मौलिक हक, राज्यका नीतिहरु, स्थानिय आर्थिक कार्य प्रणालि एवं साझा अधिकार सुचि।
- संघिय सरकार तथा प्रदेश सरकारले अंगिकार गरेका, आवधिक योजनाले लिएका निति तथा प्राथमिकताहरु।
- संघिय सरकारले अबलम्बन गरेका आर्थिक तथा वित्तिय नीतिहरु।
- स्थानिय तहको आवधिक योजना तथा मध्यकालिन खर्च संरचनाले तय गरेका प्राथमिकताहरु।
- नेपालले अन्तराष्ट्रिय जगतमा जाहेर गरेका प्रतिबद्धताहरु।
- स्थानिय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ तथा विभिन्न नियमावलीका प्रावधानहरु।

- स्थानिय तहका क्षेत्रगत नीति ,रणनीतिहरु,योजना तथा अध्ययन प्रतिवेदनहरु ।
- विकासका समसामयिक मुद्दाहरु, सामाजिक संरक्षण ,दिगो विकास ,जलवायु परिवर्तन ,विपद व्यवस्थापन ,खाद्य तथा पोषण सुरक्षा, लैंगिक सशक्तिकरण तथा समावेशी विकास , बालमैत्री स्थानीय शासन, वातावरण मैत्री स्थानीय, शासन पूर्ण सरसफाई, पूर्ण खोपयुक्त तथा उर्जा संकट लगायतका अन्तर सम्बन्धित बिषयहरु ।
- कनकासुन्दरी गाँउपालिकाले आवश्यक देखेका विभिन्न बिषयहरु
- कनकासुन्दरी गाँउपालिकाका बिभिन्न गाँउ बस्तीहरुबाट माग भइ आएका बिषयहरु

माथी उल्लेखित आधारहरुमा यस आर्थिक वर्षका योजना तथा बजेट कार्यक्रम छनौट गर्न निम्न प्राथमिकताका क्षेत्रहरु तोकिएका छन ।

- आर्थिक विकास तथा गरिबी निवारणमा प्रत्यक्ष योगदान पुऱ्याउने ।
- उत्पादनमूलक र छिटो प्रतिफल दिने ।
- राजश्व परिचालनमा योगदान पुऱ्याउने ।
- सेवाप्रवाह ,संस्थागत क्षमता अभिवृद्धी र सुशासनमा योगदान पुऱ्याउने।
- स्थानिय स्रोत साधनमा आधारित भइ जनसहभागिताको अभिवृद्धि गर्ने।
- लैंगिक समानता ,सामाजिक समावेशीकरणको अभिवृद्धि गर्ने
- दिगो विकास ,वातावरण संरक्षण र विपद ब्यवस्थापनमा योगदान पुऱ्याउने ।
- महिला हिंसा तथा जातिय बिभेद अन्त्य गर्ने ।
- बालबिबाह तथा बालश्रम अन्त्य गर्ने ।
- सबै किसिमका कुरिती कुसंस्कारहरुको अन्त्य गर्ने ।
- सबै किशिमका रिती रिवाज चाल चलन हरुको जगेर्ना तथा संरक्षणमा योयदान पुऱ्याउने ।

उपस्थित सभाका सदस्यज्यूहरु,

अब म यस कनकासुन्दरी गाँउपालिकाले तय गरेका क्षेत्रगत नितिहरु प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

१ स्थानिय कर र खर्च व्यवस्थापन सम्बन्धी निति तथा कार्यक्रमहरु

- भइ रहेका करका दरलाइ वैज्ञानिक र व्यवहारिक बनाउन तथा करको दायरा फराकिलो पार्ने निति अवलम्बन गरी आन्तरिक श्रोत बृद्धी गरिनेछ ।
- प्रचलित कानून बमोजिम उठाउन पाउने सम्पती कर ,घरबहाल कर ,बहाल बिटौलि कर ,व्यवसाय कर लगायत सम्पुर्ण कर, शुल्क र दस्तुर सबै क्षेत्र समेटी घरदैलो कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- पर्यटन ,जलविधुत ,खानेपानी वन पैदावर लगायतका विविध बिषयमा प्राप्त नभएको रोयल्टी प्राप्त गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- करको दायरामा आउने र नआउने ,समयमा कर तिर्ने र नतिर्ने बीच फरक अनुभुति दिन कर छुट दण्ड तथा पुरस्कार जस्ता कार्यक्रम ल्याईने छ ।
- करका माध्यमबाट मदिराजन्य तथा सुर्तीजन्य बस्तुहरुको प्रयोगलाई निरुत्साहित गर्ने निति लिइनेछ ।
- बढी कर तिर्ने करदातालाई सम्मान गर्ने परिपाटीको विकास गरिनेछ ।

- गाँउपालिकालाई तिर्नु, बुझाउनु पर्ने सम्पूर्ण कर शुल्क बुझाई सके पछि मात्र सेवाग्राहीलाई सेवा प्रदान गर्ने नीति लाई अवलम्बन गरिने छ ।
- स्पष्ट नतिजा प्राप्तीको सुनिश्चतता नभएका र प्रयास तयारी नभएका आयोजना र कार्यक्रममा बजेट विनियोजन गरिने छैन ।
- वित्तिय अनुशासन कायम गरि वित्तिय जोखिम घटाईने छ ।
- स्थानिय संचितकोषको दोहन गर्ने प्रवृतिमा अंकुश लगाईने छ ।
- योजना र आयोजनामा बजेट विनियोजनलाई यथार्थ परक बनाउन योजना छनौटकै चरणमा प्राविधिक लागत अनुमान तयार गर्ने कामको थालनी गरिनेछ ।
- स्थानिय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ मा भएको ब्यवस्था र नेपालको संविधान २०७२ मा भएको ब्यवस्था बमोजिम गाँउपालिकाले राजस्व असुल गर्नलाई आवश्यक पर्ने ऐन, नियमावली तथा कार्यविधी तत्काल बनाई लागु गरिनेछ ।
- प्रशासनिक तथा अनावश्यक खर्चहरूलाई घटाउदै लगिनेछ ।
- गाँउपालिकाले स्थानिय दररेट कायम गरी कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ ।

२ कृषि तथा पशुपालन सम्बन्धी नीतिहरू

- एक घर एक स्याउ बगैचा निर्माण गर्नलाई बगैचा निर्माण गर्न इच्छुक कृषकलाई स्याउका बिरुवामा अनुदान दिइनेछ ।
- एक गाँउ एक रैथाने बाली पकेट क्षेत्र घोषणा गरी कार्यान्वयनमा ल्याईने छ ।
- गाँउपालिकास्तरमा एउटा सुविधा सम्पन्न कोल्ड स्टोर निर्माणमा आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- स्थानिय रैथाने बालीको बजारीकरण एवं प्रवद्धनका लागि स्थानिय हाटबजार स्थलहरू तोकि कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ ।
- गाँउपालिका स्तरमा खाद्य भण्डार निर्माण गरी प्रयोगमा ल्याउनलाई पहल गरिनेछ ।
- व्यवसायिक रुपमा ओखर खेती गर्न चाहने कृषकलाई ओखरको बिरुवामा अनुदान दिईनेछ ।
- परम्परागत खेती प्रणालीका साटो आधुनिक खेती प्रणाली लागु गर्नलाई विभिन्न किसिमका आधुनिक औजार उपकरणमा अनुदान दिइनेछ ।
- बिगत आ. व. मा घोषणा भई लागु भएका कृषि तथा पशु पालन पकेट क्षेत्रको थप प्रवद्धन गरी चालु आ. व. मा थप पकेट क्षेत्र घोषणा गरी लागु गरिनेछ ।
- कृषि तथा पशुपालन क्षेत्रमा लगानी बृद्धी गरी रोजगारीका अवसरहरू सुनिश्चित गरिनेछ ।
- व्यवसायिक रुपमा कृषि तथा पशु पालन गर्न चाहने कृषकहरूलाई निब्याजी रुपमा कर्जा उपलब्ध गराउने तथा पालिका जमानी बसी कर्जा उपलब्ध गराउने बिषयमा बिभिन्न वित्तिय सस्थाहरू सँग समन्वय तथा सहकार्य गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- एक गाँउ एक पशु पालन क्षेत्र पकेट घोषणा गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- सबै वडा तथा गाँउ बस्तीहरूमा तरकारी खेतीमा बढवा दिई बेमैसमी तरकारी खेतीमा जोड दिन तरकारी बिउ बिजन र प्लाष्टिक टनेल मा अनुदान दिइने छ ।
- बिभिन्न समूह तथा सहकारीको माध्यमबाट सामुहिक खेतीपाती गर्ने तथा पशु पालन गर्ने समूह तथा सहकारीहरू लाई अनुदानको कार्यक्रममा बिशेष प्राथमिकता दिईनेछ ।
- अर्गानिक खेती तथा पशु पालन गरी अर्गानिक उत्पादनमा गाँउपालिकाको अलग्गै पहिचान झल्काउनलाई अर्गानिक खेती तथा पशु पालन तर्फ बिशेष जोड दिइनेछ ।

- बाँझो जग्गा भाडामा लिएर खेती गर्ने किसानलाई अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ ।

३ शिक्षा तथा खेलकुद सम्बन्धि नीतिहरू

- गुणस्तरिय शिक्षा र शैक्षिक पुर्वाधार कनकासुन्दरी गाँउपालिका निर्माणको आधार ।
- यस गाँउपालिका क्षेत्रका बिधालयहरूमा शिक्षक तथा बिधार्थीहरूको नियमितता बढोत्तरी गर्नका लागि पालिका भित्रका सबै माध्यामिक बिधालयहरूमा बायोमेट्रिक हाजिरी जडान गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ।
- गाँउपालिका भित्रका सबै माध्यामिक बिधालयहरूमा कम्प्यूटर ल्याव स्थापना गरी माध्यामिक तहका सबै बिधार्थीहरूलाई कम्प्यूटर शिक्षा अध्ययन गर्नलाई जोड दिईनेछ ।
- गाँउपालिका भित्रका सबै माध्यामिक बिधालयहरूमा ईन्टरनेट सेवा जडान गरिनेछ ।
- आधारभूत तथा माध्यामिक बिधालयका शिक्षक तथा शिक्षिकाहरूलाई पुनर्ताजकी तालिमको व्यवस्था आवश्यकता अनुसार गर्दै लगिनेछ ।
- बालमैत्री स्थानिय शासन कार्यक्रम ,बालमैत्री सिकाई व्यवस्थापन कार्यहरूलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- सामुदायिक सिकाई केन्द्रहरूको प्रभावकारी व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- कार्य सम्पादन मूल्याङ्कनका आधारमा उत्कृष्ट छनौट हुने शिक्षक र बिधालयहरूलाई प्रोत्साहनका लागि उचित ब्यवस्था गरिनेछ ।
- गरिब ,जेहेन्दार ,दलित तथा अल्प संख्यक बाल बालिकाहरूलाई एम बि बि एस अध्ययन गर्नलाई अध्ययन शुल्कमा अध्ययन अवधिभर प्रति बर्ष एक जना बिधार्थीलाई पचास प्रतिशत छात्रवृती उपलब्ध गराईनेछ ।
- शिक्षा क्षेत्रमा योगदानको आधारमा शिक्षकहरूलाई पुरस्कार तथा सम्मान गरिनेछ ।
- शिक्षक बिधार्थीहरूलाई अनुशासन कायम गर्नको लागि बिधालय पोशाक र परिचयपत्र अनिवार्य गराईनेछ ।
- शैक्षिक क्षेत्रलाई राजनिती हस्तक्षेपमुक्त गराईनेछ ।
- बिधालयलाई शान्तीक्षेत्र बनाइनेछ ।
- बिधालय तहका बिधार्थीहरूले पढ्दै कमाउदै गर्ने कार्यक्रम माध्यामिक बिधालयहरूमा लागु गर्ने तर्फ पहल गरिने छ ।
- कनकासुन्दरी माध्यामिक बिधालय लुङ्कुमा सञ्चालनमा रहेको भेटनरी तर्फको १०+२ कक्षालाई थप ब्यवस्थित बनाई उक्त शिक्षा अध्ययन गर्नलाई बिधार्थी उत्प्रेरितहुने खालका कार्यक्रम बनाई लागु गरिनेछ।
- यस कनकासुन्दरी गाँउपालिका भित्र स्नातक तहको कुनै पनि बिषयमा अध्ययन अध्यापन नहुने भएकाले स्नातक तहको अध्यापन हुने क्याम्पस स्थापना गर्ने तर्फ आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- स्नातक तहको प्राविधिक शिक्षा अध्यापन गराउने प्राविधिक शिक्षालय स्थापना गर्ने तर्फ आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- अनाथ तथा टुहुरा बाल बालिकाहरूलाई शिक्षाबाट बञ्चित नगर्न नि :शुल्क शिक्षाको व्यवस्था गर्न जोड दिईनेछ ।
- फरक क्षमता भएका बाल बालिका अध्ययन गर्नलाई छुट्टै बिधालय स्थापना गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- यस कनकासुन्दरी गाँउपालिकाको वडा नं १ एकदमै बिकट रहेको र सो वडामा सञ्चालनमा रहेको एकमात्र महादेव माध्यामिक बिधालयमा बिधार्थीहरू अध्ययन गर्नलाई दैनिक ३।४ घण्टा हिडनु पर्ने अवस्थालाई मध्यनजर गरी सो बिधालयलाई आवासिय बिधालयको रुपमा सञ्चालन गरिनेछ ।
- प्रत्येक सामुदायिक बिधालयमा खेल मैदान सहितको फिल्ड बनाईनेछ ।
- प्रत्येक वर्ष अन्तर बिधालय खेलकुद प्रतियोगिता आयोजना गरिनेछ ।
- यस कनकासुन्दरी गाँउपालिका भित्र खेल मैदान निर्माण गर्ने तर्फ आवश्यक पहल गरिने छ ।

- आगामी आ.ब. बाट प्रत्येक वडामा एउटा सुविधा सम्पन्न नमुना बालबिकास केन्द्र बनाउन जोड दिइनेछ ।
- गाँपालिकामा रहेको एकमात्र प्राविधिक शिक्षालयमा अध्ययन गर्ने एक जना गरिव जेहेन्दार विद्यार्थीलाई छात्रवृत्तीको व्यवस्था गरिनेछ ।
- सामुदायिक विद्यालयमा अध्यापन गराउने सम्पूर्ण शिक्षकहरूलाई उत्साहीत गर्न बार्षिक १५० दिनको खाजाको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

४ पूर्वाधार सम्बन्धी नीतीहरू

- यस गाँउपालिका भित्रका सम्पूर्ण गाँउ बस्तीहरूलाई सडक सञ्जाल सँग जोडिनेछ ।
- गाँउपालिका भित्र सञ्चालनमा रहेका सडक हरुको स्तरउन्नती गरिनेछ ।
- गाँउपालिका भित्रका सम्पूर्ण सडकहरूको सडक गुरु योजना बनाई लागु गरिनेछ ।
- गाँउपालिकाको आफ्नै कार्यालय भवन नभएका वडा कार्यालयहरूको भवन निर्माण गरि सेवा सञ्चालनमा ल्याईनेछ।
- गाँउपालिका भित्र सञ्चालनमा रहेका सम्पूर्ण स्वास्थ्य चौकी , आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र हरुको भवन निर्माण गरि सेवा सञ्चालनमा ल्याईनेछ ।
- गाँउपालिका भित्र सञ्चालनमा रहेका सामुदायिक बिधालयहरू को भवन नभई पठन पाठन गर्न समस्या भएका बिधालयहरूको भवन निर्माण कार्यमा आवश्यक सहयोग गरिनेछ ।
- गाँउपालिका भित्र निर्माण हुने सम्पूर्ण सरकारी भवन , बिधालयका भवन तथा सामुदायिक स्वास्थ्यका भवनहरूको भवन निर्माण मापदण्ड बनाई सोही अनुसारका भवन निर्माण गरिनेछ ।
- गाँउपालिका भित्र सञ्चालनमा रहेका सडकहरूमा पुल आवश्यक पर्ने स्थानहरूमा पुलहरूको निर्माण कार्यमा आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- गाँउपालिकामा झोलुङ्गे पुल आवश्यक पर्ने स्थानहरूमा झोलुङ्गे पुल निर्माणमा आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- गाँउपालिकाका बिभिन्न गाँउ बस्तीहरूमा बिगत बर्षहरू देखि सञ्चालन भई हाल बिबिध कारणले अवरुद्ध हुन पुगेका सिचाई कुलाहरूको स्तर उन्नती गरी सिचाई सुविधा पुऱ्याइनेछ ।
- गाँउपालिका भित्रका सिचाई सुविधा नपुगेका क्षेत्रहरूको पहिचान गरि सिचाई सुविधा पुऱ्याउनलाई आवश्यक पहल गरिनेछ।
- गाँउपालिकाको प्रशासनिक भवन यसै आ. व. बाट निर्माण कार्य सुरु गरिनेछ ।

५ स्वास्थ्य सम्बन्धी नीतीहरू

- घर घरमा पुगेर जेष्ठ नागरीकहरूलाई निःशुल्क स्वास्थ्य उपचार गर्ने नीती यसै आर्थिक वर्षबाट शुरु गरिनेछ ।
- नेपाल सरकारको नागरिक स्वास्थ्य बिमा कार्यक्रमलाई व्यवस्थित बनाउदै म स्वस्थ मेरो गाँउपालिका स्वस्थ जस्ता कार्यक्रमहरूलाई अगाडी ल्याईनेछ ।
- अत्यावश्यक औषधी तथा उपचारको सहज व्यवस्थापन गर्नुका साथै बाल मृत्युदर तथा मातृमृत्युदर घटाउन महिला स्वयंसेविकाहरू र ग्रामिण स्वास्थ्य कार्यकर्ताहरूलाई परिचालन गर्न स्वयंसेविका प्रोत्साहन गर्न थप सेवा सुविधाको व्यवस्था गरिनेछ ।
- घरघरमा प्राथमिक स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउने नीती प्राथमिकताका साथ लागु गरिनेछ । सोका लागि स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई मौद्रीक तथा गैह्र मौद्रीक प्रोत्साहनको व्यवस्था गरिनेछ ।
- यस गाँउपालिकाको वडा नं ४ हाटसिजामा निर्माण हुने १५ शैया अस्पतालको निर्माण कार्य छिटो भन्दा छिटो सम्पन्न गर्न लगाई सञ्चालनमा ल्याईनेछ ।

- १५ शैया अस्पतालको स्थायी दरबन्दी तत्काल स्विकृतीका लागि सम्बन्धित निकायमा पहल गरी अस्पताल सञ्चालन गरिनेछ ।
- सञ्चालनमा रहेका गाँउघर क्लिनिकको प्रभावकारी तथा सुदृढ व्यवस्थापनमा जोड दिइनेछ ।
- आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र नभएका गाँउबस्तीहरूमा आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र स्थापना गरिनेछ ।
- यस गाँउपालिका भित्रका सुत्केरी महिलाहरूले गाँउपालिकाको एम्बुलेन्स प्रयोग गरेका बखत एम्बुलेन्सको भाडा छुट दिइनेछ ।
- गाँउपालिका भित्रका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा थप एम्बुलेन्स ल्याउनलाई आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- गाँउपालिका भित्रका सबै वडा तथा गाँउबस्तीहरूमा निःशुल्क स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गरिनेछ ।
- कोभिड १९को खोप सम्पूर्ण नागरिकलाई दिइनेछ ।
- कोभिड १९ तथा अन्य प्रकोप जन्य रोगहरूबाट नागरिकहरूलाई स्वास्थ्य सेवा दिनका लागि प्रकोप व्यवस्थापन कोषको व्यवस्था गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य चौकीहरूमा सञ्चालनमा रहेका वर्थिङ्ग सेन्टरहरू लाई व्यवस्थापन गरि गुणस्तरिय सेवा प्रदान गर्नका लागि कर्मचारीहरूलाई एस बि ए तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।
- वर्थिङ्ग सेन्टर सञ्चालनमा नरहेका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा यसै आर्थिक वर्ष देखि वर्थिङ्ग सेन्टर सञ्चालन गरिनेछ ।
- परिवार नियोजन सेवालालाई थप प्रभावकारी तथा प्रयोगको दरमा बृद्धी गरिनेछ ।
- यस गाँउपालिका महिलाहरूमा आड खस्ने तथा पाठेघर सम्बन्धी समस्या धेरै भएकाले प्रत्येक स्वास्थ्य संस्थामा वर्षमा २ पटक निःशुल्क स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गरिनेछ ।
- बालबालिकाहरूलाई कुपोषण हुन बाट बचाउनलाई बहु क्षेत्रिय पोषण कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- स्वास्थ्य कर्मीहरूको क्षमता अभिवृद्धी गर्नलाई विभिन्न किसिमका तालिमहरूको व्यवस्था गरिनेछ ।
- यौन जन्य तथा विभिन्न सरुवा रोगहरूबाट बच्न सकिने जनचेतना मूलक पोष्टर ,पम्पलेट,होर्डिड बोर्ड तथा जनचेतना सम्बन्धी अभिमुखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- प्रत्येक सामुदायिक बिधालयहरूमा नर्सिङ सेवा सञ्चालनका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- आयुर्वेद तथा वैकल्पिक चिकित्सालाई विस्तार गरिनेछ ।
- प्रत्येक बिधालयमा आयुर्वेद तथा योग शिक्षा प्रदान गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य चौकीहरूमा संचालित प्रयोगशाला तथा एक्सरे सेवा निशुल्क रुपमा प्रदान गरिने छ ।
- कर्णाली स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान जुम्लामा समन्वय गरी पाण्डवगुफा र हाटसिँजा स्वास्थ्य चौकीमा विशेषज्ञ सेवा प्रदानका लागि पहल गरिने छ ।
- ANC/PNC जाँचलाई हालको ४५ प्रतिशत बाट बृद्धी गरी ९० प्रतिशतमा पुऱ्याइनेछ ।
- स्वास्थ्य संस्थामा संचालन भइरहेको आकस्मीक कोषलाई गाउँपालिकाबाट थप गरी प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- खोप लगाउन छुटेका बालबालिकाहरूको पहिचान गरी पूर्ण खोपको हालको दर ५९ प्रतिशत बाट ९० प्रतिशत पुऱ्याइनेछ ।
- आधारभूत स्वास्थ्य सेवाको खम्बाको रुपमा परिचालित महिला स्वास्थ्य स्वयमसेवीकलाई मासिक बैठक भत्ताको व्यवस्था गरिनेछ ।

- गाँउपालिका भित्रका जनतालाई स्वच्छ खानेपानीको प्रबन्ध मिलाउनका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- यस गाँउपालिकाको मुख्य बजार गोठीज्युला बजार क्षेत्रमा सुविधा सम्पन्न सार्वजनिक शौचालय निर्माण गरिनेछ ।
- गाँउपालिका भित्रका गाँउबस्तीहरूमा एक घर एक धारा कार्यक्रम लागु गरी बृहत खानेपानी आयोजना सञ्चालनमा ल्याईनेछ ।
- खानेपानीको सेवा नपुगेका गाँउबस्तीहरूमा खानेपानी सेवा पुऱ्याइने तथा सुरक्षीत खानेपानीका लागि बिशेष जोड दिइनेछ ।
- शौचालय नभएका घर परिवारहरूलाई शौचालय बनाउन लगाउने तथा शौचालय नबनाउने घर परिवारलाई गाँउपालिकाको सेवा सुविधाबाट बन्चित गरिने सम्मको निती लिईनेछ ।
- खानेपानी तथा शौचालय नभएका सामुदायिक बिधालयहरूमा शौचालयको ब्यवस्था का साथै खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छता प्रबर्द्धन सुविधालाई तारे पद्धतीमा लैजान जोड दिइनेछ ।
- गाँउपालिका भित्रका सम्पुर्ण खानेपानीका मुहानहरूको खानेपानी परिक्षण गरिनेछ ।
- खानेपानी तथा सरसफाई हेर्नलाई गाँउपालिकामा छुट्टै युनिटको व्यवस्था गरी सम्पर्क ब्यक्ती समेत तोकिनेछ ।
- खानेपानी तथा सरसफाई क्षेत्रमा काम गर्ने सरकारी तथा गैर सरकारी संघ संस्थालाई एकद्वार प्रणालीबाट काम गर्ने ब्यवस्था मिलाईनेछ ।
- पुर्ण सरसफाई युक्त पालिका घोषणामा जोड दिईनेछ ।
- सरसफाई सम्बन्धी जनचेतना मुलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ,पर्चा पम्पलेट तथा होर्डिड बोर्ड बनाइ सार्वजनिक स्थलमा राखिनेछ ।

७ उर्जा सम्बन्धी नितीहरू

- गाँउपालिका भित्रका सम्पुर्ण खोला नालाहरूमा बिधुत निकाल्नका लागि सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ ।
- गाँउपालिका भित्र सञ्चालनमा रहेका बिधुत गृहहरूको क्षमता बृद्धी गरी थप गाँउबस्तीहरूमा बिधुत सेवा बिस्तार गरिनेछ।
- गाँउपालिका भित्र लामो समय देखि निर्माणाधिन बिधुत आयोजनाहरूको पुन सम्भाव्यता अध्ययन गरी औचित्यताको आधारमा मात्र बजेट बिनियोजन गरिनेछ ।
- गाँउपालिकालाई राष्ट्रिय बिधुत प्रसारण लाईनमा जोडनका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- बिधुत नपुगेका गाँउबस्ती तथा घरहरूमा बैकल्पीक उर्जाको ब्यवस्था गरिनेछ ।
- प्रत्येक घर तथा गाँउबस्तीहरूमा धुँवा रहित चुलोको ब्यवस्था गरिनेछ ।

८ सामाजिक ,सस्कृतिक तथा पर्यटन सम्बन्धी नीतिहरू

- खस भाषाको उदगमन स्थल यस कनकासुन्दरी गाँउपालिकाको भाषा सस्कृती संरक्षणमा बिशेष पहल गरिनेछ ।
- यस गाँउपालिकाको बिभिन्न गाँउबस्तीमा रहेका सामाजिक ,सस्कृति रिती रिवाज चालचलन जुन खस सभ्यता झल्किने खालका थिए तर हालका पिडीहरूबाट त्यस्ता सामाजिक ,सस्कृति रिती रिवाज चालचलन अवलम्बन गर्न नसक्दा लोप हुने अवस्था रहेकाले सस्कृती संरक्षणमा जोड दिईनेछ ।
- खस भाषाको पाठ्यक्रम बनाई पठन पाठान गराईनेछ ।
- खस सभ्यताका रूपमा रहेका मागल ,झोडा ,चुट्किला ,भैलो ,बालोनाच ,धामी नाच ,छैटी लगायतका संस्कृतीहरूको उचित संरक्षण गरिनेछ ।

- पुराना तथा जिर्ण भएका पुरातात्विक खम्बा ,गुम्बा ,पाटी पौवा ,मन्दिर ,थान तथा धार्मिक स्थलहरुको संरक्षण एवं पुन निर्माण गर्न बजेट ब्यवस्था गरिनेछ ।
- यस गाँउपालिकामा रहेको प्रसिद्ध मन्दिर कनकासुन्दरी मन्दिरको संरक्षण एवं पुर्वाधार निर्माणमा आवश्यक ब्यवस्था गरिनेछ ।
- राजमार्गबाट कनकासुन्दरी मन्दिरसम्म जानलाई झोलुङ्गे पुल निर्माणका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ।
- यस पालिकामा रहेका पाण्डवगुफा ,छेडा महादेव गुफा लगायतका धार्मिक र सास्कृतिक महत्वका स्थानको संरक्षण एवं पुर्वाधार बिकास गरिनेछ ।
- स्थानीय रैथाने खाद्य बाली लाई प्रबर्द्धन गर्न होटल हरुमा स्थानीय खाद्य परिकार राख्न होटेल व्यवसायीहरुलाई प्रोत्साहीत गरिनेछ ।

९ उधोग सम्बन्धी नीतिहरु

- यस कनकासुन्दरी गाँउ पालिका क्षेत्रमा न्युन संख्यामा रहेका उधोग तथा रोजगारीका अन्य अवसरहरुलाई व्यापक खोजी गरी सम्भावना रहेका काष्ठ उधोग,पशुपालन उधोग,पर्यटन उधोग,राडी पाखी उधोग लगायत अन्य घरेलु तथा साना उधोगहरुको प्रोत्साहन तथा बिकास गरिने निती अवलम्बन गरिनेछ ।
- बिभिन्न गाँउबस्तीमा रहेका लघु उधमीहरुको पहिचान गरी नयाँ लघु उधमीहरु निर्माण गर्न बिभिन्न किसिमका ब्यवसायिक तालिम दिइनेछ ।
- ब्यवसायिक रुपमा उधोग गर्न चाहने उधमीलाई निर्व्याजी कर्जा तथा सहूलियत कर्जा उपलब्ध गराउनलाई पहल गरिनेछ।
- यस क्षेत्रमा सम्भावनाको रुपमा रहेको स्याउ प्रशोधन उधोग , निगालाको सामाग्री उत्पादन उधोग स्थापनामा पहल गरिनेछ।

१० सूचना तथा सञ्चार प्रविधी सम्बन्धी नीतिहरु

- सूचना र सञ्चार प्रविधिविना समृद्ध समाजको परिकल्पना गर्न सकिदैन । भरपर्दो सञ्चार ब्यवस्था हुन नसक्दा यँहाका जनता समय समयमा सञ्चार बिहिन हुनुपरेको अवस्था बिदितै छ सो समस्या समाधानका लागि सरोकारवालाहरु सँग छलफल तथा अन्तरकृया गरि समस्या समाधानका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- यस गाँउपालिकाको बिराटमा रहेको अस्थायी टेलिफोनको रिपिटर टावर लगायत अन्य टेलिफोन रिपिटर टावरहरुको स्तरबृद्धि गरी 4G सहितको टेलिफोन सेवा बिस्तारमा आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- गाँउपालिकाका सबै वडाहरुमा इन्टरनेट बिस्तार गरिनेछ ।
- गाँउपालिका कार्यालयमा हाई स्पीटको इन्टरनेट ल्याई यसै इन्टरनेट बाट सबै वडा कार्यालयहरुमा समेत बितरण गर्ने कार्य यसै वर्ष सम्पन्न गरिनेछ ।
- गाँउपालिका भित्रका सरकारी कार्यालयहरुमा बिधुतिय शासन प्रणालीमा आवद्धता गर्ने तर्फ आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- सूचना ,तथ्याङ्क तथा अभिलेख ब्यवस्थापनलाई उच्च प्राथमिकता दिइनेछ
- सूचनाको हक सम्बन्धि ऐनलाई पूर्णरुपमा लागू गरिनेछ ।
- आधुनिक सूचना तथा सञ्चार प्रविधिमा आमजनताको पहुँच स्थापित गरिनेछ ।
- गाँउपालिका क्षेत्रमा FM रेडियो स्थापनाका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- गाँउपालिकाको सकारात्मक गतिविधी प्रसारण गर्नको लागि रेडियो कार्यक्रम उत्पादन तथा प्रसारण गर्न दिइनेछ ।

११ वातावरण सम्बन्धी नीति

- वातावरणिय स्वच्छता सम्बन्धि चेतना बढाई वातावरणमा पर्न सक्ने जोखिमलाई न्यूनिकरण गर्दै वन ,वन्यजन्तु,पशुपंक्षी,वनस्पति तथा जैविक विविधताको संरक्षण गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- नदी नियन्त्रण, पहिरो नियन्त्रण ,जलाधार संरक्षण ,वन फडानी नियन्त्रण ,आगलागी नियन्त्रण ,वन्यजन्तु चोरी निकासी र वन पैदावर नियन्त्रण कार्यक्रम लागु गरिनेछ ।
- बृक्षारोपण कार्यक्रम अन्तर्गत वार्षिक रुपमा एक घरबाट न्यूनतम ५० बिरुवा रोप्ने रोपाउने कार्यक्रम गरिनेछ ।
- फोहोरमैला व्यवस्थापन ,जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण लगायतका बिषयलाई महत्वका साथ सम्बेधन गरिनेछ ।
- गाँउपालिका केन्द्र र वडा केन्द्रहरुमा फोहोरमैला व्यवस्थापनका लागी डम्पिङ्ग साइडको स्थापना गर्दै लगिनेछ ।
- गाँउपालिका क्षेत्रका सामुदायिक वनका पदाधिकारीहरुलाई वन जङ्गल संरक्षणका लागी क्षमता अभिवृद्धी तालिम तथा जनचेतना मूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

१२ जलवायु परिवर्तन सम्बन्धि नीति

- जलवायु परिवर्तनले विश्वलाई नै चुनौती दिइरहेको वर्तमान परिप्रेक्ष्यमा जलवायु परिवर्तनलाई तल्लो तहबाट नै सामना गर्ने खालका गतिविधीहरुलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- गाँउपालिका क्षेत्रभित्र विधमान र आउन सक्ने प्रकोप तथा विपदहरुलाई समेत ध्यानमा राखी जलवायु परिवर्तनसँग सम्बन्धित क्षेत्रमा कार्य गर्ने विभिन्न निकायसँग सहकार्य गरि अगाडी बढने नीति अख्तियार गरिनेछ ।

१३ सामाजिक समावेशिकरण सम्बन्धि नीति

- महिलाविरुद्धका सबै किसिमका हिंसा र विभेद प्रभावकारी ढंगले अन्त्य गरिनेछ ।
- बालविवाह ,बहुविवाहलाई पूर्ण रुपमा निषेध गरिनेछ ।
- महिलालाई रोजगारीमा बिशेष प्राथमिकता दिइनेछ ।
- गाँउ समाजबाट जातीय भेदभाव तथा छुवाछुत पुर्ण रुपमा अन्त्य गरिनेछ ।
- संविधानद्वारा प्रदत्त दलित समुदायको हकहरुको प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- समाजमा दलित समुदायको न्याय र समानता स्थापना गरिनेछ ।
- जातीय भेदभाव ,उचनिच तथा छुवाछुत प्रथा लागु गर्ने अपराधीलाई आजिवन काराबासको कानुनी व्यवस्थालाई प्रभावकारी रुपमा गरिनेछ ।
- युवाहरुलाई स्वयंसेवामा उत्प्रेरित गरी गाँउपालिका निर्माणमा परिचालन गरिनेछ ।
- शिक्षित र दक्ष युवालाई गाँउपालिका भित्रै उच्च पारिश्रमिकमा आधारित रोजगारी सृजना गरिनेछ ।
- फरक क्षमता एवं अपाङ्गता प्रतिको दृष्टिकोणमा सकारात्मक परिवर्तन गरिनेछ ।शिक्षा सिप बिकास र रोजगारी उनीहरुको बिशेष क्षमतालाई उजागर गर्न बिशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।अपाङ्गता भएका ब्यक्तिहरुलाई सामाजिक सुरक्षाको दायरामा ल्याईनेछ ।
- यस गाँउपालिका भित्र निर्माण हुने सरकारी भवन ,बिधालय तथा पूर्वाधारहरु अपाङ्गमैत्री रुपमा निर्माण गरिनेछ ।
- समान कामका लागी समान ज्याला दिईनेछ । समान कामका लागी महिला र पुरुषमा बिभेद गरिने छैन ।
- बालश्रम मुक्त गाँउपालिका घोषणा लागी सबै किसिमका बालश्रम अन्त्य गरिनेछ ।

१४ सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी नीति

- गाँउपालिका क्षेत्रभित्रका रहेका महिला , दलित, आदीबासी जनजाती, पिछडा वर्ग ,अल्पसंख्यक ,सिमान्तकृत ,अपाङ्गता भएका ,लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक ,किसान ,श्रमिक ,उत्पिडित ,आर्थिक रुपले बिपन्न ,लोपउन्मुख लगायत लक्षित वर्गका लागि सशक्तिकरण गर्ने खालका कार्यक्रमहरु ल्याइनेछ।
- यसै आर्थिक बर्षबाट गाँउपालिका भित्रका आधारभूत र माध्यामिक विधालयहरुमा किशोरी स्वास्थ्य कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- सामाजिक सुरक्षा प्राप्त गर्ने व्यक्तिहरुको विवरण अनलाइन प्रणालीमा अद्यावधिक गरिनेछ ।
- सामाजिक सुरक्षा बापतको रकम बैंक मार्फत समयमा नै सहज रुपमा प्राप्त गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- यस गाँउपालिकामा रहेको कुमारी बैंक को स्तरउन्नती गरि सामाजिक सुरक्षा भत्ता बितरणमा सहजता ल्याइनेछ ।
- सामाजिक सुरक्षा भत्ता रकम बितरणलाई थप ब्यवस्थित गर्नका लागि थप बैंक तथा वित्तीय संस्थाको शाखा स्थापना का लागि पहल गरिनेछ ।
- पञ्जीकरणको कार्यलाई थप व्यवस्थित गरिनेछ । लक्षित वर्गका कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ । जसमा महिलाहरुको लागि विभिन्न सीपमूलक र जनचेतनामूलक कार्यक्रम ,दलितहरुका लागि कार्यक्रम ,जनजातीहरुको लागि कार्यक्रम ,जेष्ठ नागरिकहरुको आधारभूत हक ,अधिकारको संरक्षण एवं सम्मानजनक र सन्तुष्टिपूर्ण जीवनयापनको लागि जेष्ठ नागरिकको उच्च सम्मान सहित कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- अपाङ्गता भएका ब्यक्तिहरुले सामाजिक सुरक्षा भत्तावापतको रकम पाए नपाएको एकिन गरि नपाएको खण्डमा पाउने व्यवस्था गरिनेछ ।
- गाँउपालिका भित्र खस सिजा संग्राहलय र बृद्धाश्राम निर्माण गरिनेछ ।
- बालमैत्री स्थानिय शासन स्थापनाका लागि बालमैत्री गाँउपालिका घोषणाका आधारहरु तयार गरिनेछ।
- गाँउपालिका भित्र स्थायी बसोबास गर्ने ७० वर्ष माथीका जेष्ठ नागरिकहरुको तथ्याङ्क संकलन गरी उनीहरुलाई सम्मान स्वरुप गाँउपालिका बाट थप भत्ता दिने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

१५ सार्वजनिक सेवा प्रवाह सम्बन्धी नीति

- गाँउपालिकाबाट सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा सेवाग्राहीहरुलाई कुनै प्रकारको बिभेद नगरी उच्च प्राथमिकता दिई सेवा प्रवाह गरिनेछ ।
- गाँउपालिकाले आफै र आफ्नो मातहतका कार्यालयहरुबाट प्रवाह गर्ने सेवाको प्रभावकारिता ,गुणस्तरियता ,गुनासो व्यवस्थापन ,सार्वजनिक सुनुवाई ,सामाजिक परिक्षण ,नागरिक बडापत्र ,सूचनाको हकको प्रत्याभुती ,पारदर्शिता ,जवाफदेहिता ,भ्रष्टाचार निवारण लगायतका कार्यहरुमार्फत सुशासन अभिवृद्धी गर्ने खालका कार्यहरुलाई प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गर्दै लगिनेछ ।
- सार्वजनिक सेवा प्रवाह गर्ने कर्मचारीहरुलाई काम गर्ने खालको वातावरण सृजना गरिनेछ ।साथै कर्मचारीहरु सँधै कार्यक्षेत्रमा बसी जनताको सेवाभाव जागृत गराउने र गाँउपालिकाका निर्णयहरुलाई कार्यान्वयनमा ल्याउनका लागि तत्पर हुने अवस्थाको सृजना हुने वातावरण मिलाइनेछ ।
- गाँउपालिकाबाट प्रदान गर्ने सेवाहरु प्रविधी मैत्री रुपमा प्रदान गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
- गाँउपालिकाको भौगोलिक क्षेत्रको बिकटता समेतलाई मध्यनजर गर्दै काम गर्नु पर्ने बाध्यता भएकाले अगामी दिनमा कार्यसम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन भत्ताको व्यवस्था गरिनेछ ।

- उचित र बस्तुनिष्ठ मूल्याङ्कनको आधारमा कार्यको प्रकृति हेरी कर्मचारीहरूलाई क्षमता बिकास तालिम ,पुरस्कार तथा दण्ड सजायको समेत व्यवस्था मिलाईनेछ ।

१६ समन्वय तथा सहकार्य सम्बन्धि नीति

- सबै समस्याहरूको समाधान एकैपटक सम्भव छैन र हुन सक्दैन । यसका लागी संघिय सरकार ,प्रदेश सरकार , अन्य स्थानिय तहहरू ,निजी क्षेत्र ,गैर सरकारी संघ संस्थाहरू ,दातृ निकायहरू ,नागरिक समाज ,प्रबुद्ध वर्गहरू तथा विकास साझेदारहरू सँग सम्ववाद ,सहकार्य र जनसहभागिताको नीति अबलम्बन गरिनेछ । विकासको सुरुवात म बाटै नामक बिशेष कार्यक्रम सुरुवात गरिनेछ ।
- गाँउपालिका सँग सिमाना जोडिएका छिमेकी पालिकाहरू बिचमा साझा विकासका योजनाहरू छनौट गरी सयुक्त साझेदारीमा निर्माण गर्ने नीति लिईनेछ ।
- संघिय सरकार , प्रदेश सरकार तथा स्थानिय सरकारको सयुक्त लगानीमा निर्माण गर्न सकिने योजना छनौट गरी निर्माण गर्ने नीति लिईनेछ ।
- सयुक्त लगानीमा निर्माण गरिने योजनाहरूलाई पहिलो प्राथमिकता दिइने नीति लिईनेछ ।

१७ स्थानिय न्याय व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

- गाँउ समाजमा अनावश्यक रुपमा हुने विवाद र मुद्दा मामिलाहरूलाई प्रारम्भिक चरणमै स्थायी समाधान गर्न मेलमिलाप र मध्यस्थता साथै गाँउपालिकाको न्यायिक समितीको क्षमता अभिवृद्धी गरिनेछ ।
- पिछडिएको वर्ग र क्षेत्रका ब्यक्तिहरूको न्यायमा सहज पहुँच सुनिश्चित गर्न कानूनी शिक्षा र सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- कानून विज्ञहरूबाट न्यायिक समिती ,जनप्रतिनिधी र कर्मचारीहरूको क्षमता अभिवृद्धी तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।
- प्रत्येक वडाहरूमा मेलमिलाप केन्द्रहरूको गठन गरी न्यायिक समितीको काम कारबाहीमा सहजता ल्याइनेछ ।
- न्यायिक समितिको काम कारबाही सहज गराउन न्याय सेवाको दरवन्दी सृजना गर्ने वा कानूनी सल्लाहकार नियुक्त गरी न्याय सम्पादन गरिनेछ ।

१८ सुशासन सम्बन्धी नीति

- जनतालाई पायक पर्ने स्थानमा एकिकृत सेवा केन्द्र स्थापना गरी गाँउपालिकाबाट जनताले प्राप्त गर्ने सम्पूर्ण सेवा प्रदान गरिनेछ ।
- जनताप्रति उत्तरदायी तथा लोक कल्याणकारी गाँउपालिका निर्माणको आधार बलियो बनाउँदै लगिनेछ।
- तिब्र सामाजिक आर्थिक विकासद्वारा जनतामा राजनीतिक परिवर्तनको लाभ पुऱ्याउन गाउपालिकाको मुख्य जिम्मेवारी बनाइनेछ ।
- सामाजिक जीवनका सबै क्षेत्रमा लोकत्रान्त्रिक प्रणालीको प्रवर्द्धन गरिनेछ । विधीको शासन सुदृढ तुल्याइनेछ ।
- संविधानप्रदत मौलिक हक र स्वतन्त्रताको पूर्ण उपयोगको प्रत्यभुती गरिनेछ ।
- सुचना प्रविधिको उच्चतम प्रयोग गरी ब्यवस्थालाई कुसल पारदर्शि र सेवाग्राही मैत्री तुल्याइनेछ ।
- डिजिटल नागरिक वडा पत्र यसै आर्थिक वर्ष देखि राखिनेछ ।
- भ्रष्टाचार रहित पालिका बनाउने तथा भ्रष्टाचारमा सुन्य सहनशिलता कायम गरिनेछ ।
- सबै किसिमका खर्च रकमहरू समय समय मा सार्वजनिक गरिनेछ ।

- गाँउपालिकाको काम कारबाही र सेवा प्रवाह लगायतका बिषयमा प्रत्येक वडाहरुमा सार्वजनिक सुनुवाई एंव सामाजिक लेखा परिक्षण गरिनेछ ।
- गाँउपालिकाले बिभिन्न किशिमका नागरिक एप्स हरु प्रयोगमा ल्याई सेवा प्रवाह लाई चुस्त दुरुस्त बनाईनेछ ।

१९ जनप्रतिनिधी तथा कर्मचारीको क्षमता विकास सम्बन्धी नीती

- कर्मचारीको कार्य सम्पादनमा आमूल परिवर्तन गर्न समिति गठन गरी सुशासन कायम गरिनेछ ।
- कर्मचारीको कार्यक्षमता वृद्धी गर्न आवश्यकतामा आधारित तालिम प्रदान गर्ने ,प्रविधी मैत्री बनाउने तथा असललाई पुरस्कार र खराब लाई दण्ड दिने नीति लिइनेछ।
- गाँउपालिकामा आवश्यकता अनुसार कर्मचारीहरु पदपूर्ति गर्दै लगिनेछ ।
- अन्य स्थानिय तहका राम्रा अभ्यासहरुलाई यस गाँउपालिकामा भित्राउन जनप्रतिनिधी तथा कर्मचारीहरुलाई अवलोकन भ्रमणको व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- जनप्रतिनिधी तथा कर्मचारीको क्षमता अभिवृद्धि गर्न बिभिन्न किसिमका तालिम तथा गोष्ठीको आयोजना गरिनेछ ।
- जनप्रतिनिधी तथा कर्मचारीको क्षमता अभिवृद्धि गर्न क्षमता बिकास कार्य योजना बनाइ लागु गरिनेछ ।

२० खाद्य सुरक्षा तथा पोषण सम्बन्धी नीती

- पालिका भित्रका जनतालाई भोकमरी तथा प्रकोप बाट सृजना हुने भोकमरी तथा अनिकालबाट बचाउन खाद्य सुरक्षा कार्यविधी बनाई लागु गरिनेछ ।
- भोकमरी तथा अनिकालबाट बच्च खाद्य भण्डार केन्द्रको स्थापना गरिनेछ ।
- खाद्य सुरक्षा समिती गठन गरिनेछ ।
- प्रचुरमात्रामा खाध्यन्न उत्पादन हुने क्षेत्रहरुको पहिचान गरी उत्पादनमा बिशेष जोड दिइनेछ ।
- सुद्ध सफा र बिषादी रहित खाध्यान्न उत्पादन तथा बिक्री बितरण गराउने तर्फ बिशेष जोड दिइनेछ ।
- पोषणयुक्त खानेकुरा उत्पादन तथा बिक्री बितरण गराउने तर्फ बिशेष जोड दिइनेछ ।
- गाउपालिका भित्रका कुनै पनि बालबालिकाहरु कुपोषणको शिकार हुनु पर्ने छैन ।
- किशोरीहरुका लागी रक्तअल्पता कम गर्न र कुपोषणबाट बच्च प्रत्येक वडा तथा प्रत्येक स्वास्थ्य चौकीहरुमा पोषण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- बहुक्षेत्रिय पोषण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिदै आगामी वर्ष भित्र कुपोषणमुक्त गाँउपालिका बनाउनका लागी गरिएको प्रतवद्धता बमोजिम काम गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरिनेछ ।
- बिधालयस्तरमा पोषण शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- कोभिड १९ को प्रकोपका कारण कुपोषणमा परेका बालबालिकाहरुको पहिचान गरि बिशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
- पोषण सेवालाई प्रभावकारी बनाउन स्थानिय खाद्य पदार्थलाई प्राथमिकता दिनको लागी जनचेतनामूलक कार्यक्रम आमा समूहमा सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- गाँउपालिका द्वारा हाटसिंजा स्वास्थ्य चौकीमा सञ्चालित पोषण उपचार केन्द्रमा थप बजेट तथा जनशक्ति व्यवस्थापन गरी निरन्तरता दिइनेछ ।
- यसै आ. व. भित्र गाँउपालिका भित्र थप पोषण केन्द्रहरुको स्थापना गरिनेछ ।

- गाँउपालिकाका वडा तथा बिषयगत शाखाहरूले पनि अनिवार्यरुपमा पोषण लक्षित कार्यक्रमहरू समावेश गराइ कार्यक्रम बनाउनु पर्ने नीती लिइनेछ

२१ रोजगार सम्बन्धी नीति

- गाँउपालिका भित्रका सबै बेरोजगार व्यक्तिहरूको विवरण संकलन गरी व्यवस्थित रुपमा सूचिकृत गरिनेछ ।
- रोजगार बैंकको स्थापना गरिनेछ ।
- सूचिकृत बेरोजगारहरूलाई सम्पूर्ण भौतिक पूर्वाधार निर्माणका आयोजनामा श्रमिकका रुपमा परिचालन गरिनेछ ।
- कोभिड १९ का कारण रोजगारी गुमाएर बिदेश बाट घर फर्किएका तथा स्वदेश मै रोजगारी गुमाएका सबै नागरिकहरूलाई रोजगार सुनिश्चित गर्न बिशेष पहल गरिनेछ ।
- सूचिकृत बेरोजगारहरूको ज्याला अनिवार्य रुपमा बैंक खाता मार्फत भुक्तानीको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- बेरोजगार व्यक्तिहरूलाई रोजगार प्रदान गर्न निजीक्षेत्र ,सरकारी र गैरसरकारी क्षेत्रसँग आवश्यक समन्वय र सहकार्य गरिनेछ।
- गाँउपालिकाबाट ठेक्का प्रक्रियामार्फत सञ्चालन हुने आयोजनाहरूमा पनि स्थानिय बेरोजगार ब्यक्तिहरूलाई काममा लगाउने व्यवस्था गरिनेछ ।
- गाउँपालिकामा संचालित सम्पूर्ण योजनाहरूको ज्याला रकम बैंक खाता मार्फत भुक्तानी गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।

गाँउसभाका सदस्यज्यूहरू

यी नीति तथा कार्यक्रम प्रस्ताव गर्दा विकासलाई समावेशी र सामाजिक न्यायमा आधारित बनाई सुशासन कायम गर्ने र समृद्ध गाँउपालिका र सुखी गाँउबासीको दिर्घकालिन उद्देश्य प्राप्त गर्ने अठोटलाई केन्द्रमा राखिएको छ । जसबाट यस गाउपालिकालाई सक्षम गाउपालिकाको रुपमा विकास गर्न मार्ग प्रशस्त हुनेछ भन्ने मेरो बिश्वास छ ।

अन्त्यमा,

प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमामा मार्गनिर्देशन गर्नुहुने कनकासुन्दरी गाउँपालिकाका सम्पूर्ण पदाधिकारीहरू र मातहतका कर्मचारीहरू, विभिन्न समयमा अग्रज व्यक्तिहरूले दिनु भएका सुझावहरूलाई पनि नीति तथा कार्यक्रम निर्माणका चरणमा स्मरण गरेको छु । निति तथा कार्यक्रम छलफलका क्रममा आ-आफ्नो तर्फबाट सुझाव दिनुहुने पदाधिकारीहरू, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, गाउँपालिकाका कर्मचारीहरू, बुद्धिजिवी,विषयगत कार्यालयका कर्मचारीहरू, पत्रकार मित्रहरू, सुरक्षा निकायका कर्मचारीहरू र यस गाउँपालिकामा रहनु भएका सबै दिदी बहिनी, दाजु भाईहरूलाई हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

यस गाउँपालिकाको विकासमा सहयोग पुराउने आम नागरीक, करदाता, सबै विकास साझेदार संस्थाहरूप्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दै वजेटको सफल कार्यन्वयनमा सबैको खुल्ला सहयोगको अपेक्षा गरेको छु ।

विभिन्न समस्या र चुनौतिहरूका बाबजुत बस्तुगत यथार्थ धरातलमा उभिएर ति समस्या र चुनौतीहरूको सामना गर्न हामी सबै प्रतिवद्ध र एकताबद्ध बनौ, साथै कनकासुन्दरी गाउँपालिकाको उज्वल भविष्य निर्माणको लागि आशावादी बनौ ।

धन्यवाद ।

दामोदर प्रसाद आचार्य
गाउँपालिका अध्यक्ष

